

Красновська О.

*магістрантка I курсу спеціальності 014 Середня освіта (Географія)
Науковий керівник – доц. Кузишин А.В.*

ЕЛЕКТОРАЛЬНІ СИМПАТІЇ НАСЕЛЕННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ВИБОРЧИХ ОКРУГІВ В МЕЖАХ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Основою суспільного розвитку регіонів держави сьогодні традиційно виступає показник політичної свідомості та політичної активності населення, що найяскравіше прослідковується в форматі виборів. Вони не лише представляють волевиявлення населення, а дозволяють спрогнозувати настрої місцевих мешканців стосовно політичної, економічної та соціальної політики в певному регіоні. Тому принципово важливо проводити такі дослідження з позиції комплексного електорального аналізу, що дає уявлення про формування та особливості нарізки виборчих округів, політичну активність населення шляхом оцінки кількісного показника тих, що голосують та геопросторової прихильності населення до певних ідей та поглядів шляхом підтримки відповідних політичних партій. На основі такого аналізу можна визначити територіальні закономірності, динаміку, стійкість та мінливість політичних симпатій та ідеологічних уподобань населення. Завданням такого дослідження є не лише опис територіальних відмінностей у політичних симпатіях населення, а й пояснення та виявлення причин (чинників), що ці відмінності зумовлюють.

Електоральна прихильність населення обласного регіону може бути зумовлена низкою чинників: соціальний склад населення, особливості його розселення і урбанізація, рівень розвитку місцевого господарства, історичні традиції та регіональної політичної культури.

В Тернопільській області виборчі традиції мають досить давнє історичне коріння. Під його впливом формується політична культура, тобто історико-політичні традиції як сукупність соціально-політичних цінностей і політичної орієнтації, що відкарбовується в свідомості населення. Варто наголосити, що тернопільські терени були цікаві для відомих громадських та політичних діячів в різні історичні епохи (ще Іван Франко безуспішно пробував в 1898 р. здобути прихильність тернопільського електорату через продаж голосів селянством в окрузі Тернопіль – Збараж – Скалат). Водночас історичні традиції є умовою високої політичної активності населення Тернопільської області щодо участі в самому ході голосування.

Мовний та конфесійний склад населення також може відображати політичні уподобання населення – зазвичай україномовне населення підтримує партії державницького штибу, а конфесійна приналежність до українських церковних конфесій (Українська греко-католицька церква, Українська православна церква Київського патріархату, Українська автокефальна церква) є ще одним критерієм орієнтації на націонал-патріотичні партії та їх ідеологію.

Переважає сільське населення в області також є умовою орієнтації на праві погляди, які пропагують традиційні праві моральні цінності (сім'я, церква, освіта, виховання молоді тощо). Навіть депресивність в розвитку сільських територій часто поступається домінуючому впливу правої ідеології.

Територіальну основу виборчого процесу складає нарізка округів в межах визначеної території (в нашому випадку – Тернопільської області). Дана джерімєндрінгова технологія відзначається суттєвою змінністю та постійним модифікуванням. Так, співставляючи вибори до Верховної Ради 2007 р., позачергові вибори до Тернопільської обласної ради 2009 р., вибори до Верховної Ради 2012 р., позачергові вибори до Верховної Ради 2014 р. та вибори до Тернопільської обласної ради 2015 р., варто відмітити зміну кількості округів та їх територіальної наповненості. Якщо в 2007 р. в області виділялось вісім виборчих округів з центрами в Тернополі, Збаражі, Кременці, Зборові, Бучачі, Терєбовля, Чорткові, Борщові, з 2009 р. їх число зменшилось до п'яти (центри – м. Тернопіль, Кременець, Бучач, Чортків і знову м. Тернопіль для навколотернопільських адміністративних районів). В 2012 р. число округів збереглося – п'ять, але в черговий раз змінився підхід до їх територіального наповнення (центри – м. Тернопіль, Збараж, Зборів, Терєбовля, Чортків). Ця ж схема діяла в 2014 р. (Табл. 1). Така територіальна змінність може бути оцінена як спроба формування округів з врахуванням чітких політичних інтересів та традиційно оцінюється як непрозора виборча технологія. Навіть за результатами трьох останніх виборчих процесів можна сказати, що кількість виборчих дільниць суттєво зросла до 2012 р., в той час як кількість самих виборців зменшилась. А відомо, що саме підсумкові протоколи виборчих дільниць стали основним джерелом фальшування результатів голосування, тому зростання числа дільниць може бути основою для занепокоєння.

Таблиця 1

Територіальна організація виборчого процесу в Тернопільській області
на виборах до Верховної Ради 2014 року*

Номер округу	Кількість виборчих дільниць	Центр округу	Території, що відносяться до округу	Кількість населення, що має виборчі права, тис. осіб
163	86	м. Тернопіль	м. Тернопіль	172,4
164	307	м. Збараж	Збараський, Кременецький (населені пункти м Кременець, м Почаїв, села Білокриниця, Андруга, Веселівка, Лішня, Будки, Валігури, Комарівка, Великі Бережці, Іква, Малі Бережці, Хотівка, Гаї, Града, Діброва, Кімната, Горинка, Духів, Кушлин, Дунаїв, Богданівка, Куликів, Савчиці, Жолоби, Катеринівка, Іванківці, Рибча, Колосова, Двірець, Рудка, Крижі, Лідихів, Лосятин, Борщівка, Плоске, Підлісне, Попівці, Весела, Новий Кокорів, Старий Кокорів, Радянське, Підлісці, Сапанів, Старий Почаїв, Старий Тараж, Комарин, Чугалі, Бонівка, Зеблози, Шпиколоси), Лановецький, Шумський райони	172,6
165	311	м. Зборів	Чотири дільниці м. Тернополя, Бережанський, Зборівський, Козівський, Підгаєцький, Кременецький (за виключенням населених пунктів, включених до округу № 164) райони	170,4

166	271	м. Тереховля	Бучацький, Гусятинський, Монастирський, Тереховлянський райони	175,5
167	211	м. Чортків	Борщівський, Заліщицький, Чортківський райони	150,7
Всього	1184			863,5

* складено за <http://cvk.gov.ua/vnd2012/wp023pt001f01=900pid100=61.html>

Сьогодні виборчі технології можуть виступати як формою волевиявлення населення, так і інструментом формування громадської думки. З цих позицій оцінка виборів за хронологією їх проведення є важливим процесом оцінки рівня політичних уподобань та, опосередковано, рівня добробуту та соціальної орієнтації населення конкретної території.

Список використаних джерел

1. Дністрянський М.С. Політична географія України [Текст]: навчальний посібник / М. С. Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с.
2. Кузишин А.В. Тренди електоральних уподобань населення Тернопільської області // Тернопільщина: цілі і потенціал сталого природокористування. Монографія. / за ред. Л.П.Царик. – Тернопіль: СМП «Тайп», 2016. – С.486-494.
3. Кузишин А.В. Політична географія області // Географія Тернопільської області: монографія. В 2-х т. – Т.2. Населення. Господарство. – Тернопіль: Крок, 2017. – С.324-339.
4. <http://cvk.gov.ua/vnd2012/wp023pt001f01=900pid100=61.html>.

Ляхович Т.

*магістрантка II курсу спеціальності 106 Географія
Науковий керівник – доц. Дем'янчук П.М.*

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ЗОНУВАННЯ МІСТА (НА ПРИКЛАДІ МІСТА ЛЬВІВ)

Постановка проблеми. Вдосконалення інструментів використання простору міст нашої держави є актуальним, насамперед через те, що в умовах сучасного, досить динамічного, розвитку міст, у край необхідним є планування використання простору і функціональне зонування урбаністичних територій. Ріст міст потребує підвищення ефективності використання міського простору, збільшення економічного, соціального, виробничого потенціалу, створення стимулів для